

 Greenport Regio Boskoop
The place to **Bee**

Wilco Dorresteyn, Senior adviseur Delphy

Worldwide Expertise for Food & Flowers

Even voorstellen...

- Wilco Dorresteyn
- Adviseur Delphy
- Boomkwekerij
- Interesse in bijen

Inhoud presentatie

- Boomkwekers blij met de bij
- Bijvriendelijke maatregelen
- Afrikaantjes tegen varroamijt?

Blij met bij: Zonder bijen geen bessen

En de bij is blij met de boomkwekerij

Aanleiding projecten

- Discussie bijensterfte
- Wat is volgens u de belangrijkste oorzaak?

Bijensterfte

- Bijenziekten: Varroamijt
- Voldoende biodiversiteit
- gewasbeschermingsmiddelen

Open brief bijensterfte

De TV-uitzending van Zembla d.d. 12 maart 2011 “Moord op de honingbij” heeft het probleem van de abnormale bijensterfte weer eens indringend onder de aandacht gebracht.

In deze uitzending werd met name het accent gelegd op het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel imidacloprid en de milieueffecten van het normoverschrijdend voorkomen van dit middel in oppervlaktewater. Slechts een deel van de problematiek van de abnormale bijensterfte aan de orde.

Activiteiten

- Bloemenmengsels zaaien
- Kennisuitwisseling

Gewasbescherming

- Discussie Neonicotinoïden
- Zijn wettelijk toegelaten middelen!
- College voor Toelating van gewasbeschermingsmid.
- Toch zoeken naar alternatieven

Zaaien voor bijen

- Zaaien is een trend
- Vraag:
Wanneer bloei?
Wanneer bijen?

Zaaien voor bijen

- Bloeiend bedrijf: 26 soorten bijen, hommels, zweefvliegen
- Tagetes: 18 soorten; relatief veel bijen en hommels

Greenport Regio Boskoop

The place to Bee

- Bijen hebben jaarrond bloei nodig
- Plant boomkwekerijgewassen!
- Screening groenbemesters en bijen

Met steun van het Economic Development Board
Alphen aan den Rijn.

Jaarrond bloei

Greenport Regio Boskoop

The place to Bee

Bijen hebben van het vroege voorjaar tot het late najaar voldoende stuifmeel en nectar nodig. Boomkwekerijgewassen zorgen hiervoor. Veel heesters, bomen en vaste planten bloeien immers al zodra de eerste bijen in het voorjaar tevoorschijn komen. Daarnaast zaaïen boomkwekers vaak groenbemers zoals afrikaantjes om hun bodem gezond te houden. Deze groenbemers leveren ook volop voedsel voor honingbijen en solitaire bijen als hommels.

Met de juiste bloeiende heesters, bomen en vaste planten in tuinen of plantsoenen kun je de bijen een handje helpen. Je kunt inspiratie opdoen in de Sortimentstuin Harry van de Laar. Dit is de etalage van boomkwekerijgewassen en vaste planten en tentoonstelling en informatiebron voor bijvriendelijke planten. Loop een rondje en ontdek: Greenport Regio Boskoop is the place to Bee.

Het zaaïen van bijvriendelijke bloemenmengsels is een trend om bijen een handje te helpen. Een goed initiatief maar veel bloemenmengsels bloeien pas in de zomer en ook in het vroege voorjaar en late najaar hebben bijen voldoende voedsel nodig. Met een kleine wilg, winterheide of Helleborus in je tuin, heb je al vroeg in het voorjaar plezier van de bloeiende planten en stuifmeel voor bijen. Vanaf april bloeien de fruitbomen en ook in de zomer zijn er veel boomkwekerijgewassen zoals heesters, bomen en vaste planten die bloeien. Planten als herfstster, heder a hemelsleutel (Sedum) zijn voorbeelden van goede bijenplanten die nog laat in het najaar bloeien en de bijen van voeding voorzien voor ze weer in winterrust gaan.

Het assortiment bijvriendelijke bomen, heesters en vaste planten is erg groot. In de tabel vind je een overzicht van heesters die goed zijn voor bijen of hommels en hun bloeiperiode. Elders in de Sortimentstuin kom je ook vergelijkbare overzichten tegen van bomen en vaste planten. Zo kun je een goede keuze maken en zorgen dat er bijna jaarrond iets bloeit in de tuin. De lijsten geven een beeld, maar het assortiment boomkwekerijgewassen is natuurlijk veel groter en jaarlijks komen er ook nieuwe soorten bij.

Heesters en Klimplanten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Acer campestre (Veldesdoorn)												
Berberis spp. (Zuurbes)												
Buddleja (Vinderstruik)												
Calluna vulgaris (Struikheide)												
Caragana spp. (Baardbloem)												
Ceanothus spp. (Amerikaanse sering)												
Cephalanthus (Kogelbloem)												
Cheonomeles spp. (Japanse kwee)												
Choisy												
Clematis (Bosrank)												
Corylus (Hazel)												
Cotonaster spp. (Dwergmispel)												
Cytisus spp. (Brem)												
Diervilla spp. (Amerikaanse Weigela)												
Erica spp. (winterheide)												
Hedera Arborescens (Klimop)												
Hypericum (Herfsthoo)												
Ilex aquifolium (Hulst)												
Itea virginica (Bloemwilg)												
Kolkwitzia amabilis												
Ligustrum spp. (Liguster)												
Lonicera nitida (Struikperfoelie)												
Mahonia aquifolium (Mahonie)												
Chamaejasme (Schijfbloem)												
Potentilla (Ganzerk)												
Pyracantha spp. (Vuurdoorn)												
Ribes spp. (Bes)												
Rosa spp. (Rooz)												
Rubus spp. (Braum)												
Sarcococca (Vleesbes)												
Saxifraga spp. (Wieg)												
Spiraea spp.												
Spiraea japonica (Spiraea)												
Stephanandra incisa (Kranspiraea)												
Styrax japonicus (Storaxboom)												
Symphoricarpos spp. (Sneeuwbes)												
Vaccinium corymbosum (Blauwe bes)												

Greenport Regio Boskoop the place to Bee

Greenport Regio Boskoop staat internationaal bekend vanwege de teelt en handel in boomkwekerijgewassen. Het is ook een bijvriendelijke regio. De kwekers kweken een breed assortiment aan gewassen. Deze biodiversiteit is goed voor bijen. De bijen halen voedsel uit vroeg bloeiende bomen en struiken. Daarnaast hebben boomkwekers dikwijls bloeiende groenbemers op hun percelen staan om de bodemkwaliteit te verbeteren. Deze groenbemers zijn ook goed voor de bijen. Zo leveren de oranje afrikaantjes (Tagetes) volop stuifmeel tot dat het gaat vruchten.

Op diverse kwekerijen worden door Imkersvereniging Groene Hart honingbijen ingezet voor de bestuiving van besgewassen. Kwekers betalen hiervoor een vergoeding die de imkers onder meer gebruiken voor een goede aanpak van bijenziekten. Imkersvereniging Groene Hart heeft daardoor weinig last van wintersterfte bij honingbijen. We mogen dus wel zeggen dat Greenport Regio Boskoop the place to Bee is!

Honingbijen versus wilde bijen

Als we denken aan bijen, dan denken we vooral aan honingbijen. Imkers houden honingbijen in bijenkasten vanwege de productie van honing. Een volk kan bestaan uit zo'n 30.000 tot 60.000 bijen. Wil je meer weten, kijk eens op de website van de Nederlandse Bijenhouders Vereniging.

Naast honingbijen komen in ons land zo'n 350 verschillende soorten wilde bijen voor, zoals metselbijen, zandbijen en hommels. Ook wilde bijen dragen bij aan de bestuiving van gewassen. Ze vormen geen volken, maar leven alleen en worden daarom wel solitaire bijen genoemd. Wilde bijen hebben vaak een heel speciale relatie met hun leefomgeving. Sommige komen vooral voor in steden en nestelen in gaten in muren, anderen leven op zandvlektes en nestelen in zelfgegraven gangenstelsels in de grond. Een aantal wilde bijen heeft een korte levenscyclus en is sterk afhankelijk van één gewas. Zo zijn er enkele zandbijen die vooral leven van het stuifmeel van wilgen. Voor de meeste bijen geldt echter hoe meer verschillende soorten planten (hoe meer biodiversiteit) hoe beter. Je kunt wilde bijen helpen met bloeiende planten in je tuin en een insectenhotel waar ze in kunnen schuilen. Hier in de Sortimentstuin Harry van de Laar komen ook diverse solitaire bijen voor. Neem maar eens een kijkje bij het bijenhotel.

Sommige mensen zijn bang voor bijen in de tuin. Wilde bijen zijn echter alles behalve wild. Steken doen ze niet en als ze dat toch zouden doen, bij verreweg de meeste solitaire bijen is de angel kort en zwak en kan hij niet door de menselijke huid dringen. Een honingbij zal alleen steken als hij in nood is. Verwar bijen en hommels niet met wespen. Wespen komen niet op bloemen af maar op zoete dingen als limonade en eten en steken eerder.

Greenport Regio Boskoop, The place to Bee is een initiatief van Stichting Sortimentstuin Harry van de Laar en wordt uitgevoerd door Delphy in samenwerking met diverse partijen. Het project wordt mede mogelijk gemaakt met steun van het Economic Development Board Alphen aan den Rijn, Rabobank Boomkwekerijfonds en boomkwekers.

Rabobank

Leer groen beter kennen...

Delphy

Heesters en klimplanten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt
<i>Acer campestre</i> (Veldesdoorn)				■	■					
<i>Berberis spp.</i> (Zuurbes)					■	■				
<i>Buddleja</i> (Vlinderstruik)							■	■	■	■
<i>Calluna vulgaris</i> (Struikheide)							■	■	■	
<i>Caryopteris spp.</i> (Baardbloem)								■	■	■
<i>Ceanothus spp.</i> (Amerikaanse sering)					■	■				
<i>Cephalanthus</i> (Kogelbloem)						■	■	■		
<i>Chaenomeles spp.</i> (Japanse kwee)				■	■					
<i>Choisya</i>				■	■					
<i>Clematis</i> (Bosrank)							■	■		
<i>Corylus</i> (Hazelaar)	■	■								
<i>Cotoneaster spp.</i> (Dwergmispel)					■	■	■			
<i>Cytisus spp.</i> (Brem)					■	■				
<i>Diervilla spp.</i> (Amerikaanse Weigela)							■	■	■	
<i>Erica spp.</i> (winterheide)	■	■	■							
<i>Hedera Arborescens</i> (Klimop)									■	■
<i>Hypericum</i> (Hertshooi)								■	■	■
<i>Ilex aquifolium</i> (Hulst)					■	■				
<i>Itea virginica</i> (Blaauwle)							■	■		

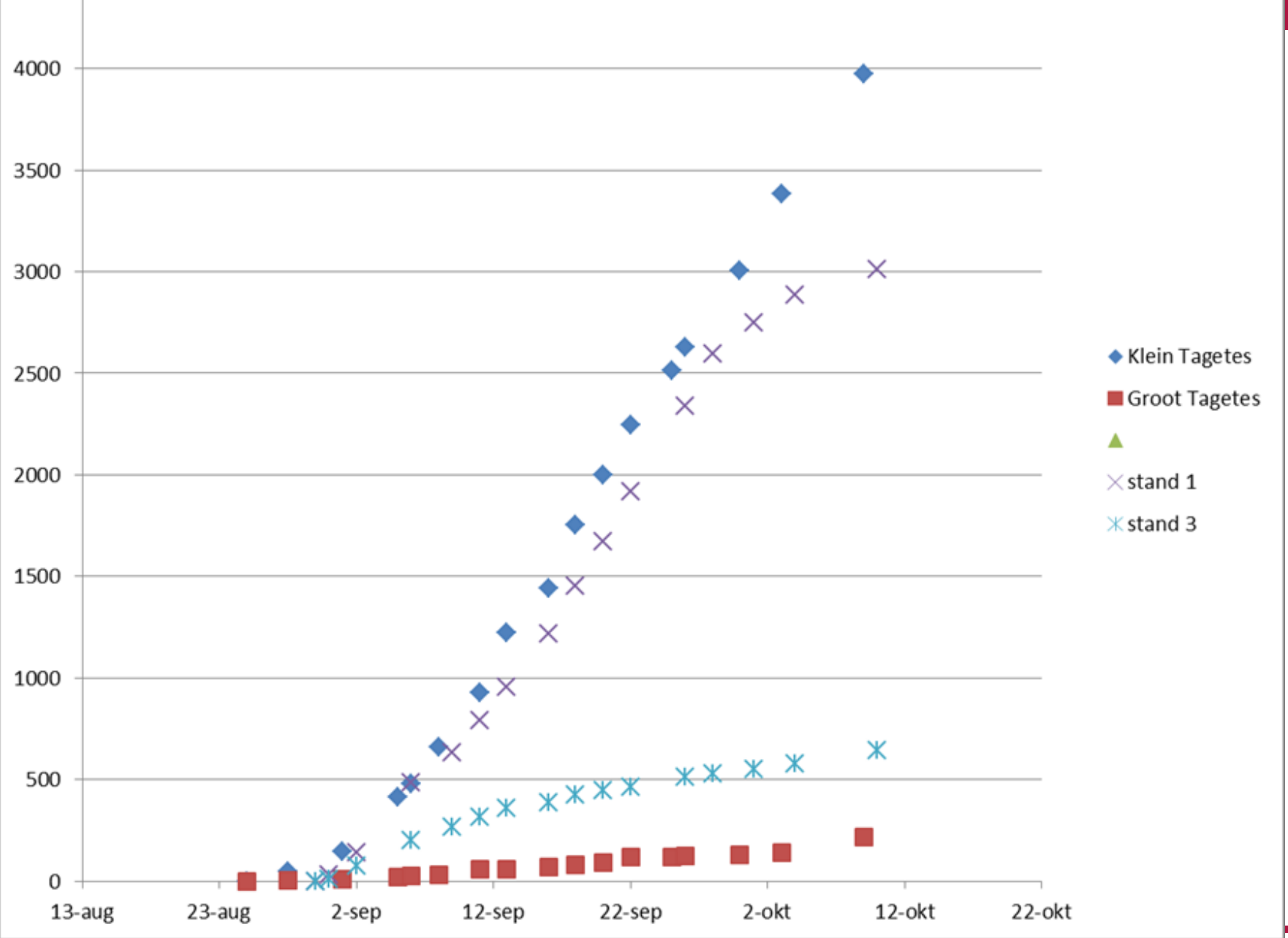
Afrikaantjes tegen varroa?

- Tagetes voor gezonde bodem
- Leveren stuifmeel
- Geluiden: effect op varroamijt??

Screening

Afrikaantjes tegen varroa?

- Onderzoek: Zuid-Amerika
- Oliën uit bloem hebben effect
- Meer ervaringen?

Boomkwekers zijn blij met de bij

Greenport Regio Boskoop

The place to Bee

Tot ziens in

Sortimentstuin
HarryvandeLaar

Leer groen beter kennen ...